

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/41/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814202642
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8814202642.4

Rozhodnutie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalobcu: db stav, s.r.o. so sídlom Školská 14, Vranov nad Topľou, IČO: 36 509 574, proti žalovanému: P. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. X/ X, Z. G., zastúpený JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, AK M.R. Štefánika 171, Vranov nad Topľou, IČO: 35 511 028, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8C 19/2014-301 zo dňa 18.11.2019 takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok vo výroku V. tak, že žalobca v rámci širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva je povinný zaplatiť žalovanému sumu 631,17 eur, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Stranám sporu náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v konaní o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva rozhodol takto:

„I. Podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaného k nehnuteľnostiam parc. č. C. o výmere XXX m², druh zastavené plochy a nádvoria, parc. č. KN-C XXX/XX o výmere XXX m², druh zastavené plochy a nádvoria, parc. č. KN-C XXX/XX o výmere XXX m², zastavané plochy a nádvoria, parc. č. KN-C XXX/XX o výmere XXX m², druh zastavené plochy a nádvoria, parc. č. KN-C XXX/XX o výmere XX m², druh zastavené plochy a nádvoria, a stavbu - sklad, súp. č. XXX postavená na parc. č. KN-C XXX/X, zapísané na LV č. XXXX, k.ú. Z. G. z r u š u j e.

II. Do výlučného vlastníctva žalobcu prikazuje nehnuteľnosti:

parcelu KN-C č. XXX/X, druh zastavané plochy a nádvoria, o výmere XXX m², stavbu - sklad, súp. č. XXX, a to jej časť postavenú na parcele KN-C č. XXX/X, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² podľa geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/XX zo dňa 14.08.2015, úradne overený pod č. W parcelu KN-C č. XXX/XX, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² podľa geometrického plánu č. XX/XXXX zo dňa 18.06.2019, úradne overený pod č. W..

III. Do výlučného vlastníctva žalovaného prikazuje nehnuteľnosti:

parcelu KN-C č. XXX/XX., druh zastavané plochy a nádvoria o výmere XX m², stavby - sklad, súp. č. XXX, a to jej časť postavenú na parcelu KN-C č. XXX/XX, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere XX m² podľa geometrického plánu č. XXXXXXXX-XX/XX zo dňa 14.08.2015, úradne overený pod č. W parcelu KN-C č. XXX/XX, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², parcelu KN-C č. XXX/

XX, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere X m², podľa geometrického plánu č. XX/XXXX zo dňa 18.06.2019, úradne overený pod č. W

IV. Parcela KN-C č. XXX/XX, druh zastavané plochy a nádvoria o výmere XX m² podľa geometrického plánu č. XX/XXXX zo dňa 18.06.2019, úradne overený pod č. W ostáva v podielovom spoluvlastníctve žalobcu a žalovaného, každý z nich má podiel X/X.

V. Žalobca v rámci širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva je povinný zaplatiť žalovanému sumu 8.066,04 eur, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov konania právo.“

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní ustálil skutkový stav takto:

„Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že žalobca a žalovaný sú podielovými spoluvlastníkmi, každý v podiele 1 nehnuteľnosti zapísaných na tomto LV, a to parcely č. XXX/X o výmere XXX m², parcely č. XXX/XX o výmere XXX m², parcely č. XXX/XX o výmere XXX m², parcely č. XXX/XX o výmere XX m², parcely č. XXX/XX o výmere XXX m² a parcely č. XXX/XX o výmere XX m² a nevedia sa dohodnúť na jeho vyporiadani.

Žalobca sa návrhom domáhal po zrušení podielového spoluvlastníctva jeho vyporiadania jeho rozdelením prihladnuc na ich účelne využitie, vlastníctvo susediacich parciel, pričom podľa návrhu žalobca a Geometrického plánu, parcela č. XXX/XX ako prístupová cesta má ostať naďalej v podielovom spoluvlastníctve účastníkov konania, no v inej výmere, aby každý z vlastníkov mohol využívať nehnuteľnosti, ktoré mu budú prikázané do vlastníctva.

Ako je to vyššie uvedené, pri vyporiadani podielového spoluvlastníctva súdom sa súd musí riadiť striktnie zásadami stanovenými OZ a aj stanoveným poradím. Súd tak bude postupovať na základe nasledovných stanovených zákonných zásad. V prvom rade súd musí vždy skúmať, či je možné vec, ktorá je predmetom spoluvlastníctva, dobre rozdeliť medzi spoluvlastníkov. Pokiaľ je možné vec dobre rozdeliť, súd musí vždy postupovať tak, že vec rozdelí, a to aj v prípade, že rozdelenie veci žiaden zo spoluvlastníkov nenavrhuje.

Pôvodne žalovaný s takýmto návrhom na rozdelenie súhlasil aj keď boli sporné, ktoré z parciel, ktorej strane by pripadli do vlastníctva. Neskôr žalovaný s takýmto spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva nesúhlasil. Tvrdiac, že nie je na územní SR a že ich nech žiadal, aby súd všetky nehnuteľnosti prikázal do vlastníctva žalobcu s tým, aby mu žalobca vyplatil jeho podiel ako aj vložené investície. Bližšie sa však k tejto veci a dôvodom toho, že nehnuteľnosti nechce nevyjadril

Súd tieto návrhy žalovaného na prikázanie nehnuteľnosti vec do vlastníctva len žalobcu preto v zmysle zákonom stanovených zásada vyporiadania neakceptoval a pristúpil aj v zmysle návrhov na dokazovanie k spôsobu vyporiadania rozdelením.

Dokazovaním, ako to vyplynulo z predložených geometrických plánov a aj z ohliadky na mieste samom a vyjadrenia znalca, bolo jednoznačne preukázané, že rozdelenie nehnuteľnosti, a to pozemkov ako aj budovy je možné. Budova má dve časti, ktoré majú jeden spoločný múr, ktorým je budova deliteľná. Neskoršie tvrdenie žalovaného, že nehnuteľnosť nechce, je nedôvodné. Prikázanie celej nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcu by bolo porušením zákonom stanoveného zásad a poradia vyporiadania podielového spoluvlastníctva ako je to vyššie uvedené.

Na účely zrušenia a vysporiadania spoluvlastníctva v súlade s pôvodnými návrhmi strán na dokazovanie (rozdelením nehnuteľnosti) vyhotovené dva geometrické plány pre potrebu rozdelenia pozemkov a budovy, ide o geometrický plán č. XXXXXXXX-XX/XX zo dňa 14.08.2015 (čl. 69) na rozdelenie stavieb s.č. XXX zapísané na LV č. XXXX, k.ú. Z. vypracovaný O. O., a úradne overený Okresným úradom katastrálnym odborom dňa 18.08.2015 a geometrický plán na rozdelenie nehnuteľnosti zap na LV č. XXXX, k.ú. (čl. 254) Z. č. XX/XXXX, ktorý bol vypracovaný O. O. a úradne overený Okresným úradom katastrálnym odborom dňa 01.07.2019.

Z geometrických plánov a vyjadrenia znalca vyplýva, že stavba v GP je deliteľná po múre, ktorý je vnútri stavby (takto to aj strany navrhli), a takto to uviedol v ním podanom geometrickom pláne č. XXXXXXXX-XX/XX zo dňa 14.08.2015 (čl. 69) na rozdelenie stavieb s.č. XXX zapísané na LV č. XXXX, k.ú. Z. vypracovaný O. O. a úradne overený Okresným úradom katastrálnym odborom dňa 18.08.2015. GP je v súlade s Katastrálnym zákonom autorizačne a úradne overený.“

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovení § 136, § 137, § 139, § 141, § 142 Občianskeho zákonníka.

4. Po vykonaní príslušného dokazovania bolo zistené, že je možné reálne rozdeliť pozemky, ale aj budovu na dve samostatné budovy so spoločným múrom, pričom reálnym rozdelením predmetu spoluvlastníctva dôjde k vzniku dvoch samostatne užívateľných areálov, bez nutnosti vykonávania ďalších stavebných úprav.

5. Z uvedeného dôvodu došlo k rozdeleniu pozemkov, ako aj stavieb tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku. Zároveň súd prvej inštancie v rámci širšieho vysporiadania rozhodol aj o povinnosti žalobcu vyplatiť žalovanému polovicu hodnoty investície, ktorá bola týmto vynaložená na spoločnú vec. Pri preukazovaní výšky investície súd prvej inštancie vychádzal z krycieho listu rozpočtu vyhotoveného T. B. P., stavebným cenárom, z ktorého vyplýva, že práce, ktoré mali byť vykonané, boli ocenené na sumu 16.132,07 eura, pričom túto výšku mal súd preukázanú v spojení s dokladmi o nákupe materiálu a vykonanou ohliadkou. Polovica investícií vykonaná žalovaným, ktorá pripadá na žalobcu je teda 8.066,04 eura. Predmetné investície boli vykonané vo forme stavebných úprav v časti, ktorú súd prisúdil do vlastníctva žalobcu a táto predná časť bola predelená na dve samostatné miestnosti, kde sa nachádza kancelársky priestor, skladový priestor, ako aj sociálne zariadenia. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázaný aj konkludentný súhlas žalobcu s vykonanými investíciami, ako aj ich výšku. V takomto prípade žalovaný má voči žalobcovi nárok na úhradu vynaložených prostriedkov v zmysle ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, hoci žalobca poprel výšku týchto investícií, no iným spôsobom neprodukoval dôkaz svojich tvrdení oproti kryciemu listu, ktorý predložil žalovaný. S poukazom na neunesenie dôkazného bremena preto súd prvej inštancie jeho obranu považoval za účelovú.

6. Zároveň dospel k záveru, že žalobca dal konkludentný súhlas s investíciami žalovaného, nakoľko svoje tvrdenia o nesúhlase s investíciami v konaní nepreukázal, pričom súd vychádzal aj z toho, že sporné nehnuteľnosti sa nachádzajú na adrese, kde má žalobca sídlo svojej spoločnosti, preto musel vedieť o vykonávaných investíciách. Súd prvej inštancie vychádzal aj zo skutočnosti, že tieto investície boli žalovaným vložené do nehnuteľnosti, ktorej časť bola prisúdená žalobcovi.

7. Súd prvej inštancie žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko úspech oboch strán v konaní bol rovnaký.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie žalobcom, a to proti výrokom V. a VI., teda proti výroku o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému sumu 8.066,04 eura titulom širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva a proti výroku o náhrade trov konania. Žalobca nesúhlasil s povinnosťou zaplatiť titulom náhrady za vložené investície súdom ustálenú sumu s poukazom na to, že žalovaný rekonštrukčné práce nevykonal a svoje tvrdenia účelovo predložil v snahe získať majetkový prospech bez právneho dôvodu. Nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého bola výška investícií preukázaná listinou označenou ako krycí list rozpočtu vyhotovenou stavebným cenárom a samotné hodnotenie dôkazov považoval za nesprávne, nakoľko podľa samotného vyjadrenia žalovaného ten mal vykonávať stavebné práce osobne s otcom a so svojimi zamestnancami v období od decembra 2013 do mája 2014, a to práce špecifikované v bode 19 odôvodnenia súdu prvej inštancie. Zároveň na pojednávaní konanom dňa 22.10.2014 žalovaný tvrdil, že disponuje dôkazmi o týchto investíciách a že tieto predloží v lehote 14 dní a následne predložil doklady o nákupe rôzneho stavebného materiálu v hodnote 1.008,83 eur a faktúru č. XX/XXXX na sumu 249,60 eur, kde je uvedený ako odberateľ iný subjekt než žalovaný. Následne nemal návrhy na doplnenie dokazovania a na pojednávaní 25.05.2016 predložil súdu listinu označenú ako krycí list rozpočtu, v ktorej sa domáhal zohľadnenia investícií vo výške 17.632,51 eura s dátumom vypracovania 22.05.2016 a následne predložil žalovaný „krycí list rozpočtu“ na práce v hodnote 16.132,07 eur s dátumom vypracovania 15.07.2016, teda v priebehu sporu rozporne uvádzal rozsah vykonaných prác, ako aj ich cenu. Tieto listiny nemôžu preukazovať

skutočné vykonanie rekonštrukcie, nakoľko sú vyhotovené len na základe tvrdení žalovaného. Obsahujú len ocenenie určitých stavebných prác bez preukázania toho, že tieto boli vykonané, pričom v rozpočte je zohľadnená aj DPH, aj keď žalovaný nie je platcom DPH a práce mal vykonávať svojpomocne. Zároveň z listiny je zrejmé, že táto bola vypracovaná v roku 2016, pričom práce sa mali vykonávať do mesiaca máj 2014. Súd vykonal ohliadku v spore, no je vylúčené, aby bez odborných poznatkov súd mohol na základe bežnej ohliadky stanoviť, či došlo v určitom čase k vykonaniu stavebných prác a v akom rozsahu. K uvedenému bolo možné dôjsť na základe znaleckého dokazovania, ktoré v konaní vykonané nebolo.

9. Rovnako vykonanie investícií nie je preukázané ani dohodou o spoločnom užívaní veci, či zmluvou o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy, nakoľko tieto zmluvy uzavrel žalovaný s fyzickými osobami a ich účastníkom nie je žalobca a ich obsahom nie sú rekonštrukčné práce. Súd nekriticky prebral tvrdenia žalovaného ohľadom výšky investície. Zároveň nemôže byť vinou žalobcu, že nepredložil listinné dôkazy o skutočnostiach, ktoré neexistujú a bol absurdne zaťažený unesením dôkazného bremena, ktoré mala uniesť protistrana. Rovnako v rozpore so skutočným stavom súd prvej inštancie prijal záver o konkludentnom súhlase žalobcu s investíciami, nakoľko mu bolo kladené za vinu, že nepredložil dôkaz o nesúhlase so stavebnými prácami namiesto toho, aby bol vyžadovaný súhlas zo strany žalovaného o upovedomení so stavebnými prácami. Poukázal na to, že žalovaný užíval nehnuteľnosti patriace do podielového spoluvlastníctva sám, pričom mu zabraňoval vstúpiť do budovy, a preto nemal možnosť sa dozvedieť o vykonaní rekonštrukcie vnútorných priestorov. Pokiaľ súd poukazuje na to, že jeho podnikateľské sídlo je na adrese miesta, v ktorom sa nachádzajú nehnuteľnosti, táto skutočnosť nie je pravdivá, nakoľko predmetné nehnuteľnosti sa nachádzajú na adrese K. XXX, pričom to, že nehnuteľnosti využíval výhradne žalovaný preukazuje aj situácia pri ohliadke, kedy samotný žalovaný disponoval kľúčmi od vchodových dverí a len on mohol sprístupniť vnútorné priestory. Opätovne vzniesol námietku premlčania nároku žalovaného na zaplatenie náhrady za vložené investície.

10. Zároveň žalobca namieta rozhodnutie o trovách konania, pričom poukázal na to, že žalovaný navrhoval iný spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, preto je nespravodlivé, ak napriek jeho úspechu v porovnaní s jeho stanoviskom, by mal znášať trovy konania napriek snahe vyhnúť sa súdnemu sporu. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že nárok žalovaného na vyporiadanie vložených investícií zamietne a prizná žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie aj zo strany žalovaného, a to z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, pričom žalovaný nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávne právne posúdenie odôvodnil tým, že po odchode z pôvodných priestorov so súhlasom žalobcu presťahoval výrobu do haly postavenej na parcele č. XXX/X, ktorú predtým vlastnil jeho otec a vykonával po dlhšiu dobu stavebné úpravy, ktoré neboli namietané žalobcom napriek tomu, že o týchto vedel, nakoľko sa na nehnuteľnostiach denne zdržiaval. Žalovaný namieta spôsob vysporiadania, ktorý nezodpovedá účelnému využitiu nehnuteľnosti a voči jemu je nespravodlivý, nakoľko do prestavby nehnuteľnosti so súhlasom žalobcu vložil viac ako 16.000,- eur, a preto nesúhlasil s tým, aby mu boli investície priznané len v rozsahu X/X. Žiadal o priznanie investícií v celom rozsahu, nakoľko išlo o opravu nevyhnutnú, kedy boli steny zamočené do výšky jedného metra a následne dochádzalo k rozpadu steny. Opravy boli vykonané v časti nehnuteľnosti, ktorá pripadla žalobcovi a pri tomto spôsobe deľby bude mať problém s pripojením elektriny, kedy jej pripojenie bude vyžadovať zriadenie vecného bremena od protistrany.

12. Z týchto dôvodov preto žalovaný žiadal, aby došlo k prikázaniu rozdelenia nehnuteľnosti v opačnom pomere, než tak učinil súd prvej inštancie a v prípade ponechania tejto alternatívy rozdelenia spoločných nehnuteľností žiadal, aby bol žalobca v rámci širšieho vysporiadania povinný zaplatiť žalovanému sumu 16.132,07 eur a zároveň súd zriadil vecné bremeno spočívajúce v povinnosti žalobcu strpieť elektrickú prípojku, ktorá bude viesť cez parcely prikázané do jeho výlučného vlastníctva na základe geometrického plánu č. XX/XXXX zo dňa 18.06.2019, úradne overeného pod č. W..

13. Žalobca vo svojej replike k odvolaniu žalovaného uviedol, že tvrdenia, ktoré predostrel žalovaný nie sú pravdivými a nie sú preukázané dôkazmi. Nesúhlasil s tým, že žalovaný presťahoval výrobu do haly postavenej na parcele č. XXX/X, ako aj to, že vedel o stavebných úpravách, ako aj jeho zdržiavanie sa na nehnuteľnostiach každý deň. Poukázal na to, že žalovaný nehnuteľnosť začal užívať svojvoľne, v celom rozsahu bez jeho vedomia a odmietol mu umožniť vstup do budovy, ani vyhovieť snahe zistiť v

akom stave sú budovy. Pre jeho agresívne správanie sa snažil spoluvlastníctvo zrušiť a vysporiadať, a to primárne dohodou, pričom od roku 2013 komunikoval cestou právneho zástupcu. Tak sa dialo už v roku 2013, preto je nelogické tvrdenie, že už v roku 2014 súhlasil s investíciami zo strany žalovaného. Opätovne zdôraznil, že žalovaný nezrekonštruoval spoločnú stavbu, nepreukázal realizáciu stavebných prác a takisto nepreukázal svoje tvrdenia o nevyhovujúcom stave stien budovy vo forme jej zamokrenia. Pokiaľ žalovaný tieto svoje tvrdenia nepreukázal, značí to, že tieto tvrdenia nie sú pravdivé. Rovnako jeho požiadavka na náhradu stavebných nákladov vo výške 16.132,07 eur nie je dôvodná, nakoľko podľa § 137 Občianskeho zákonníka platí, že podiel vyjadruje mieru akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach k spoločnej veci. Pokiaľ je každý zo strán sporu spoluvlastníkom v rozsahu X/X, nemožno zaviazat' jedného z nich na náhradu celých nákladov. Rovnako nie sú pravdivé tvrdenia o vybudovaní prívodu vody a elektriny, nakoľko v doterajšom konaní tieto skutočnosti neboli tvrdené zo strany žalovaného a tento nežiadal strpieť vedenie elektrickej prípojky cez nehnuteľnosť, preto nie je podložený argument, že nevyhnutné, aby elektrická prípojka bola vedená len cez nehnuteľnosti, ktoré by mali pripadnúť do vlastníctva žalobcu.

14. Ďalšie vyjadrenia strán podané neboli napriek výzvam súdu prvej inštancie.

15. Odvolací súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 13 Co 25/2020 zo dňa 25.08.2020, a to tak, že potvrdil rozsudok vo výrokoch I. až IV. a VI., zároveň zmenil rozsudok vo výroku V. tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému sumu 631,17 eur v rámci širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

16. Na základe podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím pod sp. zn. 2 Cdo 134/2021 z 27.04.2023 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 3 Cdo 9/2023 z 27.04.2024 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku I. v časti, v ktorej potvrdil výrok VI. prvoinštalačného rozsudku a výroky II. a III. a v tejto časti vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd nesprávnosť postupu odvolacieho súdu videl v skutočnosti, že odvolací súd konštatoval riadne zistenie skutkového stavu a poukázal na nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery ako súd prvej inštancie bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (opakovanie alebo doplnenie). Odvolací súd, ak sa chce odchyliť od skutkových okolností a záverov súdu prvej inštancie zmysle § 384 ods. 1 CSP, má zopakovať dokazovanie a až následne môže vyhodnotiť skutkové okolnosti odlišným spôsobom.

17. Následne odvolací súd konal opätovne v intenciách rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v zrušenej časti, teda konal o finančnom vysporiadaní strán sporu v rámci širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva, nakoľko rozhodnutím dovolacieho súdu neboli dotknuté výroky súdu prvej inštancie I. až IV., ktoré boli potvrdené odvolacím súdom. Rovnako teda odvolací súd rozhodoval aj o náhrade trov konania, a to pred súdom prvej inštancie, odvolacím a dovolacím súdom.

18. Odvolací súd nariadil za účelom zopakovania dokazovania pojednávanie dňa 19.06.2024, kedy zopakoval dokazovanie vykonané na súde prvej inštancie v časti týkajúcej sa finančného vysporiadania strán sporu v rámci širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva a dospel k záveru, že je dôvodné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť vo výroku V.

19. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, po pojednávaní vo veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti výroku V. je dôvodné.

20. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. V danej veci bol predmetom odvolacieho prieskumu výrok V. a VI. rozsudku súdu prvej inštancie.

21. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

22. Súd prvej inštancie v nedostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností neprijal správny právny záver vo vzťahu k výroku V. Odvolací súd rozhodnutie prvej inštancie z uvedeného dôvodu zmenil (§ 388 CSP).

23. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd k výroku V. poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Odvolací súd v zmysle ust. § 384 ods. 1 CSP zopakoval v potrebnom rozsahu dokazovanie a dospel k odlišnému skutkovému záveru ohľadom investícií do spoločnej veci.

24. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania vo vzťahu k výške vložených investícií zo strany žalovaného dospel ku skutkovému záveru odlišnému než súd prvej inštancie, keď súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil preukázanú výšku investícií zo strany žalovaného, nakoľko z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalovaný vynaložil na uvedené opravy stavebný materiál v sume 1.012,75 eura a faktúru na sumu 249,60 eura. (č. l. 47 - 50 spisu) Spolu sa teda jedná o sumu 1.262,35 eur, z čoho činí 1/2 sumu 631,17 eura, ktorú je povinný zaplatiť žalobca žalovanému titulom širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva. Odvolací súd sa stotožňuje s odvolacími námietkami žalobcu vychádzajúc z chronológie predloženia listinných dôkazov zo strany žalovaného, tak tento predložil len doklady o nákupe rôzneho stavebného materiálu, ako aj faktúry na sumu 249,60 eur. Na tejto skutočnosti nemení nič ani to, že na faktúre je uvedený ako odberateľ spoločnosť Ormia s.r.o., keď nepochybne vyplýva, že podľa výpisu z Obchodného registra jej konateľom je žalovaný. Túto skutočnosť nemožno teda posudzovať prísne formálne a aj vzhľadom na skutočnosť, že v krycom liste rozpočtu sa nachádzajú položky ako montáž okná pre občiansku a bytovú výstavbu, možno mať za to, že táto faktúra bola zaplatená v súvislosti s uvedenou investíciou, nakoľko išlo o dodávku dvoch kusov plastových okien. Táto položka a dátum faktúry sú v zhode s tvrdeniami žalovaného o charaktere vykonaných prác a ich čase. Rovnako v súlade s týmto sú aj pokladničné doklady za drobné nákupy (farby, cement, maliarske pásky a pod.), ktoré časovo súvisia s deklarovávaným obdobím, kedy došlo k týmto prácam. Tieto doklady považoval odvolací súd v z pohľadu zásady unesenia dôkazného bremena, ktoré zaťažuje stranu, ktorá niečo tvrdí, čo je v jej prospech za preukázané investície žalovaného zo spoločnej veci. Tvrdená výška investície žalovaného do spoločnej nehnuteľnosti nemôže byť podľa názoru odvolacieho súdu preukázaná samotným krycím listom rozpočtu (č. l. 106 - 110 spisu) ani rozpočtom (č. l. 165 - 176 spisu.) Je nepochybné, že jedná sa o vypracovanie stavebným cenárom, ktorý vypracováva takéto rozpočty v prípade, že sa vykonávajú práce autorizovanou stavebnou spoločnosťou. Zároveň v týchto prácach je aj položka DPH, ktorá nepochybne nebola fakturovaná žalovanému, nakoľko tento vykonával práce ako uviedol svojpomocne, prípadne za pomoci svojich zamestnancov. Z obsahu spisu nevyplýva skutočnosť, v akom rozsahu zamestnanci žalovaného boli využívaní na tieto stavebné práce, a preto nebolo možné zahrnúť prípadné náklady na ich mzdu do výšky vykonanej investície zo strany žalovaného. Je nepochybné, že pokiaľ žalovaný už v čase súdneho sporu, ktorý sa začal 27.03.2014, respektíve tesne pred ním, kedy už vzťahy medzi stranami sporu neboli ideálne, mal vychádzajúc zo zásady primeranej opatrnosti uschovať predmetné bloky o nákupe materiálu, ktorý vložil do investície pre prípadné budúce vyrovnanie. Nakoľko žalovaný dostatočným spôsobom nepreukázal výšku vykonaných investícií nad sumu preukázanú faktúrami, respektíve bločkami, nemožno mu pri vysporiadaní vychádzať z vyššej sumy než, ktorá je preukázaná z dokladov v súdnom spise. Samotný krycí list rozpočtu neznesie kritéria pre preukázanie skutočnej výšky investície, nakoľko jedná sa o výstup z PC programu, ktorý nie je podpísaný a bol vypracovaný podľa dátumu po takmer dva a pol roku od deklarovaneho dátumu výkonu prác. Tieto mali vykonávané od decembra 2013 a rozpočet je z 22.05.2016. Rovnako rozpočet podpísaný stavebným cenárom bol vypracovaný 28.07.2016 a nemôže tento dôkaz po časovom odstupe takmer troch rokov preukázať skutočnú výšku investícií. S poukazom na zásadu unesenia dôkazného bremena vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd mal za preukázané investície vo výške 1.262,35 eur. Bolo preto dôvodné zmeniť výrok rozhodnutia súdu

prvej inštancie V. a zaviazat' žalobcu v rámci širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva zaplatiť žalovanému sumu 631,17 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

25. Pri posudzovaní spornej otázky výšky vložených investícií zo strany žalovaného odvolací súd vychádzal z obsahu spisu, kedy na pojednávaní dňa 22.10.2014 žalovaný v súvislosti s otázkou, či má dôkazy o tom, že investoval do budovy sumu, ktorú uviedol vo svojej výpovedi uviedol, že tieto sú vedené v účtovníctve jeho firmy, pričom súd mu uložil povinnosť tieto doklady predložiť v lehote do dvoch týždňov. Dňa 21.11.2014 žalovaný predložil súdu prvej inštancie okrem iného aj kópie pokladničných dokladov ako aj faktúru v celkovej sume 1262,35 eur. Až následne v roku 2016 predložil súdu listinu označenú ako krycí list rozpočtu na investície vo výške 17 632,51 eur s dátumom vypracovania 22.05.2016 a krycí list rozpočtu zo dňa 15.07.2016 na sumu 16 132,07 eur. Z uvedeného je zrejmé, že tieto rozpočty boli vypracované v roku 2016 teda z týchto nemožno vychádzať a považovať ich za vynaložené, nakoľko samotný žalovaný na pojednávaní 20. 02.10.2014 uviedol, že si uplatňuje investície, ktoré sú vedené v účtovníctve firmy. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za preukázané investície, ktoré boli dokladované v súdnom spise v lehote, ktorú súd žalovanému na pojednávaní uložil. Už zo samotného charakteru predložených krycích listov rozpočtu sa javí za dôvodný záver, že tieto sumy boli výrazne nadhodnotené a nepreukazujú reálnu výšku investícií žalovaného do spoločnej veci.

26. Samotný žalovaný tvrdil, že k vynaloženiu investícií došlo s konkludentným súhlasom žalobcu, respektíve tento o nich vedel, no vzhľadom na skutočnosť, že nehnuteľnosť bola v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, každý z nich sa mal podieľať na výške týchto investícií v rozsahu X/ X a len do tejto výšky môže byť zaviazaný podielový spoluvlastník, ktorý sa nepodieľal na týchto investíciách, na ich náhrade bez ohľadu na to, v ktorej časti nehnuteľnosti, ktorá bola v ich podielovom spoluvlastníctve, boli tieto investície vložené. V čase vloženia týchto investícií bola celá budova v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, preto nie je rozhodujúce to, že následne došlo k prikázaniu tejto časti nehnuteľnosti žalobcovi, je však dôvodné, aby sa tento podieľal na týchto výdavkoch len v rozsahu X/X, teda vo výške svojho spoluvlastníckeho podielu. Ak podielový spoluvlastník vykoná investície do spoločnej veci a ostatní spoluvlastníci s týmto súhlasili, a to bez ohľadu na to, či ide o náklady na nutnú úpravu alebo údržbu, alebo o iné náklady, ide o dohodu o hospodárení so spoločnou vecou a investujúci spoluvlastník má proti ostatným právo na úhradu vynaložených prostriedkov podľa podielov (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ak nie je medzi nimi iná dohoda. Existencia inej dohody medzi stranami sporu preukázaná nebola, preto má investujúci spoluvlastník nárok na zaplatenie svojej investície od druhého spoluvlastníka vo výške X/X v danom prípade tak, ako to ustálil súd prvej inštancie, no z rozdielne ustálenej výšky investícií.

27. Pokiaľ sa týka odvolacích námietok ohľadom nutnosti opätovných prívodov elektriny a vody, tu odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že sa jedná o novotu v odvolacom konaní, nakoľko táto skutočnosť nebola predmetom námietok žalovaného v priebehu celého konania, pričom podľa § 366 CSP takéto prostriedky procesnej obrany nemožno v odvolacom konaní použiť. Z uvedeného dôvodu tieto námietky odvolací súd považoval za irelevantné.

28. Pokiaľ sa týka vznesenej námietky premlčania, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že takúto odvolaciu námietku nie je možné v priebehu odvolacieho konania vznášať, pokiaľ nebola vznesená pred súdom prvej inštancie, no vzhľadom na skutočnosť, že konanie začalo ešte pred účinnosťou Civilného sporového poriadku, odvolací súd uvádza, že táto odvolacia námietka nie je dôvodná. V konaní nebolo sporné, respektíve rozporované a iným dôkazom vyvrátené tvrdenie žalovaného, že investície na nehnuteľnosť boli vynaložené koncom roka 2013, respektíve začiatkom roku 2014, ako to vyplýva aj z priložených blokov a faktúry, pričom toto majetkové právo podlieha premlčaniu vo všeobecných premlčacích dobách a v danom prípade sa jedná o nárok podľa § 137 Občianskeho zákonníka, kedy začína plynúť premlčacia doba od času, kedy sa právo mohlo vykonať po prvýkrát a je trojročná. Zo spisu je zrejmé, že žalovaný už na pojednávaní dňa 22.10.2014 uvádzal investície do budovy a žiadal ich zohľadniť, učinil tak počas trvania premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu táto námietka nebola považovaná za dôvodnú.

29. Po takto ustálenom závere o výške vložených investícií je naďalej nedôvodné sa zaoberať odvolacou námietkou žalobcu, že žalovaný nevykonal žiadnu investíciu. To, že táto bola z jeho strany vykonaná vyplýva nielen z jeho výsluchu, ale aj ďalších dôkazov, a to listinných (faktúra, bloky), ktoré dokresľujú čas vykonania prác, ako aj to, že tieto boli ocenené a o ich vykonaní sa presvedčil aj súd prvej inštancie na

vykonanej ohliadke. Tieto dôkazy jednoznačne podporujú záver o vykonaní investície v čase uvedenom žalovaným. Táto námietka žalobcu bola vyhodnotená ako nedôvodná. Po ustálení výšky investície v rozsahu vyplývajúcom zo spisu je už nadbytočné sa zaoberať skutočnosťou, či žalobca vedel o sanačných a rekonštrukčných prácach alebo nie, nakoľko ak by aj boli pravdivé jeho námietky, ako podielový spoluvlastník by sa minimálne v rozsahu 631,17 eur musel podieľať na týchto nákladoch, a to či už v zmysle § 137 ods. 1 OZ alebo v zmysle § 451 OZ. Týmto prácami nepochybne došlo k zvýšeniu hodnoty podielového spoluvlastníctva o sumu minimálne 1.262,35 eur, čo je nepochybné aj bez akéhokoľvek odborného posúdenia, ktoré ani nebolo sporovými stranami navrhované.

30. Dokazovanie je základný inštitút civilného procesu, ktorého záverom je rozhodnutie súdu. V rámci Civilného sporového poriadku je zavedený princíp formálnej pravdy, teda formálnou pravdou sa rozumie, že pri svojom rozhodovaní súd vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu v akom mu vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Je kladený dôraz na procesnú diligenciu strán sporu, dôsledkom čoho je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu. V danom prípade nejde o spotrebiteľský spor, ani o spor v konaní o abstraktnej kontrole spotrebiteľských vecí, ani antidiskriminačný či individuálny pracovný spor, kedy môže výnimočne súd vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli strany sporu. Súd prvej inštancie dôsledne aplikoval princípy, na ktorých je založený Civilný sporový poriadok a vykonal dôkazy navrhnuté stranami.

31. K skutočnostiam, ktoré namietal žalovaný v súvislosti s zmenou vlastníctva nehnuteľností, ktoré po rozhodnutí súdu pripadli žalobcovi uvádza odvolací súd, že táto skutočnosť v tomto štádiu konania nie je relevantná. Rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 18.11.2019 vo výrokoch I. až IV. nadobudol právoplatnosť dňa 24.09.2020. Týmto sa stal žalobca výlučným vlastníkom nehnuteľností, ktoré sú špecifikované vo výroku II. citovaného rozsudku. Následne predmetom odvolacieho prieskumu po rozhodnutí Najvyššieho súdu bol výrok V. pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 18.11.2019 kde medzi stranami sporu bola sporná výška odplaty pri širšom vysporiadaní ich spoluvlastníctva. Pre rozhodovanie o tejto otázke nemalo žiaden vplyv to, že medzičasom žalobca previedol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudol do výlučného vlastníctva na tretiu osobu. Žalovaný oznámil tieto skutočnosti súdu a navrhol, aby súd konal s právnym nástupcom žalobcu, teda vlastníkom týchto nehnuteľností. Odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 80 CSP takýto návrh zamietol, nakoľko oprávneným subjektom pre podanie návrhu na zmenu subjektu je len žalobca. Žalovaný nemá oprávnenie na takýto postup, pričom vo vzťahu k finančným nárokom z širšieho vysporiadania nemá prevod vlastníckeho práva k jednotlivým nehnuteľnostiam žiadnu súvislosť.

32. Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. (§ 396 ods. 1 CSP)

33. Ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. (§ 396 ods. 1 CSP)

34. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania. (§ 453 ods. 3 CSP)

35. Ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa primerane použijú na dovolacie konanie. (§ 453 ods. 1 CSP)

36. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP).

37. Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP).

38. Odvolací súd po čiastočnej zmene rozsudku súdu prvej inštancie rozhodoval o trovách konania pred súdom prvej inštancie, odvolacím súdom, ako aj v dovolacom konaní.

39. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. O plný úspech žalobcu vo veci ide vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala.

40. Výnimkou pri rozhodovaní o trovách konania je ust. § 257 CSP, ktorého účelom je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliadne na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti. Môže tak dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (viď uznesenie Ústavného súdu SR z 08.12.2011, sp. zn. II. ÚS/563/2011).

41. Ako z uvedeného vyplýva, v sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 CSP). Aplikácia ust. § 257 CSP prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť pritom môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Pritom rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom. Judikatúra konštatuje, že ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Uvedené ustanovenie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadať kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (pozri uznesenie NS SR z 28.01.2010, sp. zn. 2M Cdo/17/2009).

42. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade okolnosti prejednávanej veci odôvodňujú aplikáciu § 257 CSP, pre nepriznanie náhrady trov konania (prvoinštančného, ako aj odvolacieho i dovolacieho) ani jednej zo sporových strán. Vzhľadom na osobitný charakter sporu o vysporiadanie podielového spoluvlastníctva, kedy je v záujme oboch strán vysporiadať svoj spoločný majetok aj súdnou cestou je dôvodné, aby strany sporu niesli trovy konania samostatne. Z obsahu spisu nevyplýva skutočnosť, aby súd rozhodol výlučne v intenciách návrhu jednej zo sporových strán, čo by mohlo odôvodniť prípadné priznanie trov konania tejto strane.

43. Podľa § 453 ods. 3 CSP odvolací súd rozhodoval aj o trovách dovolacieho konania. V dovolacom konaní sa primerane použijú ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie (§ 453 ods. 1 CSP). Pre výrok o náhrade trov dovolacieho konania platia vyššie uvedené závery v plnom rozsahu.

44. Pri zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolacím súdom a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí, ktorým sa konania končí, opäť o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, a to vrátane nároku na náhradu trov dovolacieho konania. Tento nárok bude tvoriť jeden celok, a preto v takomto prípade bude odvolací súd rozhodovať jedným výrokom („žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu“).

(MESIARKINOVÁ, Soňa. § 453 [Trový dovolacieho konania]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1641, marg. č. 3.)

45. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).